

**Disputationvm De Censuris In Communi,
Excommunicatione, Suspensione, & Interdicto, itemque
de Irregularitate, Tomvs Qvintvs**

Suárez, Francisco

Mogvntiæ, Anno Domini M. DC. XVII.

3 Quam ob causam ferri possit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94035](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94035)

Conclusio.

Glossa.

Panorm.

Syluest.

10
Conclusio
etiam in lo-
cali inter-
dicto proce-
dit.

Bartholus.

11
Quantum
dubium.
Num per
generale in-
terdictum
personale
possit quis se
ipsam inter-
dicere.
Ratio dubi-
tandi.

portionale dubium locum habet in interdicto lo-
cali, si noua capella, vel nouum cæmeterium adiu-
gatur Ecclesie interdictæ. Ad quod breuiter dicen-
dum est, in eo casu puerum statim ac ratione vri in-
cipit, simul etiam incipere interdicto ligari. Quæ est
communis opinio Canonistarum, qui idem dicunt
de infantibus de nouo natis durante interdicto per
plures annos, cum Glossa in cap. Si sententia, de Sen-
tentia excommunicationis, in 6. verbo, Non compe-
tant, & Panormitano in cap. Quoniam, de offic. or-
din. in principio, & cap. Cum in partibus, de Verborum
signif. in principio. Idemque dicendum est de eo,
qui durante interdicto, de nouo fit membrum com-
munitatis interdictæ, vt notauit Syluester, Interdi-
ctum, 2. vers. 9.

Ratio est, quia iam ille est capax interdicti, & aliū-
de est, vel sit pars communitatis, vniuersæ interdi-
cta est, & ideo statim participat vinculum eius: nam
ad hoc nec requiritur culpa in tali persona, neque
etiam oportet, vt à principio ligata fuerit: nam sen-
tentia prius lata eandem vim semper habet, & quasi
continue influit in totam illam communitatem. Et
in hoc est differentia inter generale interdictum com-
munitatis, & speciale, etiam si hoc in plures, vel o-
mnes personas de collegio feratur: nunquam enim
extenditur ad alias personas, etiam si de nouo illi
communitati adiungantur: quia non communitas
vt sit, sed singulæ personæ ligatæ fuerant: quod se-
cus est in interdicto generali. Atque eadem ratione
idem dicendum est de interdicto locali, quoad par-
tem adiectam loco interdicto, si reuera eius efficiat-
ur pars, sitque minus præcipua, & quasi accessoria:
quia eadem proportionalis ratio in illa locū habet.
Quod verum est tam in interdicto particulari loci,
quam in generali: quia vterque locus est quoddam
totum, & vtrique fieri potest alicuius partis adiectio,
qua facta nihilominus semper idem locus manet, in
quem per se, ac directe latum est interdictum: & ideo
semper totus ille locus interdictus manet. Nam,
vt dixit Bartholus in l. Si conuerteris, §. Nulla, ff. de Pi-
gnoratitia actione, locus adiectus alteri, si vnus cum
eo efficiatur, cui adiectur, legibus eius, cui adiectus
est gubernatur. Oportet autem, vt locus addatur
loco: nam si addatur personæ, non fit vnus locus,
nec propterea communicatur interdictum: vt licet
regnum Lusitanie sit additum Regi Castellæ, ni-
hilominus interdicto regno Castellæ, non esset in-
terdictum regnum Lusitanie, quia non est additum
regnum, regno, ita vt ex vtroque factum sit vnum
politicum corpus. Necessè est etiam, vt maneati-
dem locus, vel idem populus, moralit. & humano
modo loquendo: nam si tanta sit additio, vt vincat,
& superet pars addita, & non interdicta: vel etiam
tanta sit mutatio, vt neuter locus manere censetur,
sed nouus consurgere, non solum non afficitur in-
terdicto id quod additur, verum potius totum in-
terdictum cessabit, quia destructū est subiectū eius.

Vltimo circa personam, quæ interdicatur, dubi-
tari potest, an per interdictum generale personale
possit quis se ipsum interdicere. Quod dubium non
habet locum in interdicto speciali: iam enim de cen-
sura in communi ostendimus, neminem posse seip-
sum censura ligare. Quod maxime verum est de
censura directe lata in seipsum qualis est omnis cen-
sura personalis. At vero mediate, & per redundan-
tiam, prout fieret per interdictum generale, non vi-
detur hoc repugnare: quia qui immediate interdi-
citur, quid distinctum est à persona ferente interdi-
ctum, saltem vt totum à parte: ergo hoc satis est, vt
possit aliquis & ferre interdictum in aliquam com-
munitatem, à quo illo modo distinguitur, vt Epi-
scopus in totum Clerum: & simul possit ligari inter-
dicto illo tanquam pars illius communitatis. Et cō-
firmatur à contrario: nam communitas interdicere
potest aliquod membrum suum, vt supra de censu-

ra in communi dictum est: ergo & pars potest inter-
dicere communitatem, & quasi per consequens, &
concomitanter seipsum vt partem eius, sicut Rex su-
is legibus obligat regnum, & concomitanter seip-
sum, & Pontifex concedendo indulgentiam com-
munitati, concedit sibi.

Respondetur nihilominus, hoc non posse fieri,
sed quotiescunque aliquis interdicat communita-
tem, cuius ipse videtur esse pars sub aliqua ratione,
non interdicat illam vt talem, seu vt ipsum compre-
hendit, sed sub alia magis particulari: vt quando E-
piscopus interdicat suum Clerum, respiciat illum vt
corpus distinctum à se: aliqui etiam Papa interdici-
endo, v. g. generale Concilium, possit hoc modo
seipsum interdicere: quod plane falsum est. Ratio
vero est, quia ligare aliquem interdicto pertinet ad
iurisdictionem coercitiuam: nemo autem potest ha-
bere hanc iurisdictionem in seipsum nec directe, nec
per redundantiam, quia repugnat actui talis iuris-
dictionis, qui de se coactionem includit. Item ille,
qui interdicat, debet esse superior: nemo autem ha-
bet iurisdictionem superioris in totam aliquam com-
munitatem includendo seipsum, vt per se satis con-
stat, & ita facile soluitur rationes dubitandi in con-
trarium obiectæ.

SECTIO III.

Quam ob causam ferri possit interdi-
ctum.

In hac sectione explicanda est causa si-
nalis interdicti, cuius cognitio maxi-
me pendet ex causa, seu culpa: propter
quam ferri potest. Nam cetera omnia,
quæ de hac causa dici poterant, per se,
& ex superioribus satis nota sunt. Nam cum vna-
quæque res sit propter suum effectum, omnes effe-
ctus proprii interdicti possunt dici finis eius: tamen
cum hi effectus sint poenales, non sunt propter se in-
tenti, sed propter alia, scilicet propter punitionem,
vel emendationem delicti. Cum ergo in superiori-
bus dictum sufficienter sit de eius effectibus, solum
superest declarandum, quæ sit causa, ob quam & in-
terdictum, & effectus eius possunt imponi. Quia ve-
ro in diuersis speciebus interdicti diuersæ causæ re-
quiruntur, ideo de singulis melius dicemus: nam in
communi solum dicere possumus ea, quæ commu-
nia sunt omnibus censuris: nimirum interdictum
cum sit poena, & ex suo genere grauissima, non posse
ferri, nisi propter culpam sibi proportione natam, vt
supra in proprio loco ostendimus.

Dico ergo primo, interdictum personale specia-
le non potest in aliquem ferri nisi propter propriam
culpam eius, quam oportet esse mortalem: si inter-
dictum simpliciter, & absolute feratur: possit autem
sufficere venialis, si interdictum nimis limitatum,
& leue imponeretur. Prima pars communis est, &
probatum facile, quia interdictum cum sit poena, re-
quirat culpam: sed cum in aliquem in particulari im-
ponitur, est propria, & specialis poena illius tantum:
ergo requirit culpam eius, & alias nec rationabiliter,
nec iuste talis poena imponeretur.

Secunda pars & per se, & ex dictis in simili de sus-
pensione, & excommunicatione nota est: nam sine
dubio interdictum integrum est grauissima poena,
quia priuat hominem maximis bonis, scilicet spiri-
tualibus, ad quæ habet ius: ergo non potest iuste ferri
propter leuem culpam. Vltima vero pars decla-
ratur, quia potest interdictum ferri non in totum,
sed ex parte, vt dictum est de ingressu Ecclesie, &
possit similiter ferri interdictum ab usu commu-
nionis ad breue tempus: ergo interdictum sic limi-
tatum possit ferri propter solum venialem culpam.
Patet consequentia, quia tale interdictum non est
gra-

gravior pena, quam sit excommunicatio minor; sed hæc ferri potest pro veniali culpa: ergo & tale interdictum, quanquam verum sit, raro ferri huiusmodi interdictum.

Conclusio secunda.
Dico secundo, interdictum personale generale longe grauiorem causam, & culpam requirit, quam speciale; non tamen eam exigat in omnibus personis, quæ tali interdicto ligantur, sed in corpore morali, vt tale est, vel in magna parte personarum eius, vel in capite. Tota assertio sumpta est ex communi doctrina. Et probatur prima pars, quia pena esse debet proportionata culpæ, sed hoc interdictum longe grauius est, quam speciale; quia non solum vnam, & aliam personam, sed totam communitatem plurimum grauat: ergo requirit longe grauiorem causam. Vnde cum propria causa pænæ sit culpa, etiam requirit grauiorem culpam. Secunda pars expressa est in capitulo, *Si sententia*, de Sententia excommunicationis, in 6. & constat in simili ex dictis de suspensione communitatis. Nec potest aliter censura ferri in communitatem, vt sic: nam si tantum possent persone delinquentes ligari, oporteret singulorum causas, seu culpas examinare, & tunc de singulis sententiam ferre. Item ob eam causam non potest excommunicatio ferri in communitatem, quia nemo potest sine propria culpa excommunicari: ergo hoc ipso quod interdictum ferri potest generatim in communitatem, sit consequens, vt per illud ligari possint etiam qui non peccarunt.

*Cuius culpa sufficiat ad hoc interdictum ferendum; & vt manifestum supponitur, non cuiuscunque priuatæ persone delictum sufficere ad hoc generale interdictum ferendum: quia pena debet esse proportionata culpæ: pena autem communis non est proportionata culpæ priuatæ, sed excedens: ergo contrariationem est, vt propter contumaciam, vel delictum vnius, vel alterius priuatæ persone, tota communitas patiatur. Oportet ergo, vt delictum aliquo modo sit commune: in quo possunt esse tres gradus in conclusione explicati vnus est, si Rector, vel dominus populi causam dederit interdicto prout habetur in dict. cap. *Si sententia*, Et ratio est, quia delictum capitis est quodammodo commune: & quia sicut talis culpa capitis quodammodo redundat in corpus propter coniunctionem, & quia potestas superioris est quodammodo totius communitatis: ita è conuerso talis pena totius corporis redundat in caput, & augeat afflictionem eius, quia subditi aliquid moraliter sunt ipsius Domini, seu Prelati. Secundus gradus est, quando delictum ipsum procedit à communitate, vt talis est, scilicet à Capitulo, à Collegio, &c. Quod etiam est certissimum, quia tunc delictum est maxime publicum, & commune: & quia tunc proprie pena fertur in eam, qui delinquit. Nec vero necesse est, vt omnes de vniuersitate formaliter, vt sic dicam, conueniant in illam congregationem, ex cuius consensu proxime sit delictum: sed satis est, quod talis congregatio totam vniuersitatem repræsentet: vt interdicitur tota Ref. publica propter delictum commissum publico concilio Senatorum, &c. quia illud concilium est vel ipsius capitis, vel certe totius corporis, quod illi congregationi commisit vices suas, & ita est in illa repræsentatiue, seu virtute. Atque eadem ratione necesse non est, vt omnes particulares persone talis congregationis consentiant, sed sufficit, vt totum corpus operetur. Tertius gradus est, si maiori ex parte tale delictum in personis illius communitatis inueniatur, quamuis non fiat nomine communitatis, vel ex aliqua publica potestate: & hoc non est adeo certum, quia tale delictum absolute non est commune, & possit cum proportionem puniri interdicendo specialiter plures personas communitatis. Et id*

Tres gradus huius delicti.

Secundus.

Tertius.

eo ita videtur hic gradus explicandus, vt implicite saltem aliquem ex superioribus includat, & ad hoc declarandum illum proposuimus. Si enim Princeps, vel Respublica nec expresse, nec tacite consentiat tali delicto, sed faciat quod potest, & debet ad illud impediendum, non videtur illa sufficiens ratio ferendi generale interdictum personale, vt ratio facta probat. At vero si in huiusmodi casu Gubernator, aut Respublica non resistat, sed negligenter se gerat, tacite censetur consentire, aut imique illud permittere: ideoque illa tam est sufficiens causa huiusmodi interdicti, quia in Principem, seu communitatem redundat.

Dico tertio, interdictum locale generale, vt iuste feratur, requirit causam grauisimam; quæ non solum peccatum mortale contineat, sed etiam sit generalis ex peccato aliquo modo publico, seu communi procedens. Ita sentiunt communiter Doctores, vt patet ex Syluestro, verbo *Interdictum*, 3. quæstione 5. Angelo, *Interdictum*, 3. numero 5. Nauarro cap. 27. num. 168. Couarruua in cap. *Alma*, part. 2. §. 1. num. 4. & 5. Soto distinct. 22. quæstio. 3. art. 1. Et probatur fere eodem modo, quo præcedens conclusio: nam hoc interdictum etiam est censura, & pena grauisima: ergo necessario requirit culpam grauem; & mortalem: imo recte dicunt dicti auctores, ad hoc interdictum ferendum grauiorem causam postulari, quam ad ferendam excommunicationem: quia est pena, quæ redundat in totam communitatem, quam priuat quodammodo diuino cultu publico, quo solent homines maxime ad deuotionem excitari: ex quo multa alia incommoda sequuntur, quæ recensentur in cap. *Alma*, & in Extrauag. *Provide*, de Sententia excommun. & sepe alia. Rursus causa huius interdicti non potest inueniri in illa re, quæ immediate afficitur tali interdicto: est enim locus, qui directe interdicitur: a ille non est capax culpæ, quæ est proxima causa interdicti. Necesse est ergo, vt talis causa sit in aliquo homine, ad quem locus ille, qui interdicitur, aliquo modo pertineat: non enim potest locus interdicti propter peccatum persone omnino extraneæ, aliqui pena nullo modo redundaret in auctorem delicti, sed tantum in alios. Præterea non satis est, quod sic delinques sit aliqua persona priuata illius loci: quia pena hæc redundat in totam vniuersitatem, quæ non debet ita grauari propter vnius priuati delictum. Necesse est igitur, vt tale delictum sit ipsius Principis, seu Gubernatoris, aut totius communitatis eo modo, quo interdicto generali personali declaratum est. Nam interdictum locale in hoc cum illo conuenit, quod ita grauat communitatem, vt se extendat etiam ad innocentes, qui nullam causam dederunt: nam illi etiam non possunt in loco interdicto diuinis interesse, &c. & ideo oportet, vt causa aliquo modo communis sit. Atque ita in cap. *Non est vobis*, de Sponsalibus propter peccatum Regis regnam eius interdicto subicitur, & in cap. *Si sententia*, de Sententia excommunicationis, in 6. habetur, propter peccatum domini, vel Rectoris interdicti posse ciuitatem.

Dubitari tamen solet, an propter peccatum spiritualis Pastoris, vt Episcopi v.g. possit poni hoc interdictum generale loci. Quidam negant, nisi Episcopus sit etiam temporalis dominus illius loci. Sed hoc nec iure, nec ratione fundatum est: nam in cap. *Sane*, 2. de officio deleg. dicitur, Iudicem delegatum Pontificis, si ei Episcopus obedire nolit, posse propter eius contumaciam terram eius iurisdictioni subiectam interdicto supponere. Neque est vlla ratio, ob quam coniunctio, seu subiectio temporalis ad hoc sufficiat, non vero spiritualis. Atque ita notauit Abbas in dict. ca. *Sane*, num. 6. & ibi Felinus, Decius, & alij, & Couarruuias supra.

Dubium vero est, an propter debitum temporale soluen-

Conclusio tertia.

Syluest. Angelus. Nauarro. Couarr. Soto.

Cap. Alma. Extrauag. Provide, de Sententia excommun.

Cap. Non est vobis. de Sponsalibus.

Anob. peccatum spirituale Pastoris auctoritate interdictum generale loci. Ca. Sane 2. de officio delegati. Abbas. Felinus. Decius. Couarr.

An propter
temporale
debitum pos-
sit imponi
interdictum
generale lo-
cale.

Extravag.
Proinde, de
Sens. excom.

Nam posset
imponi parti-
culare.

Nauarr.
Syluest.
Covarr.

Panorm.

Conclusio
quarta.

soluendum possit hoc interdictum poni, quando Episcopus, vel Princeps est contumax in non soluendo. Respondetur breuiter, auctoritate Summi Pontificis poni posse, quia etiam illa contumacia potest esse graue delictum talis Principis: sine licentia autem Pontificis non posse, quia ita cautum est in Extravag. Proinde, de Sent. excom. vbi nec potestate ordinaria, nec delegata tale interdictum ferri permittitur propter dictam causam, nisi de licentia speciali, & expressa Apostolica Sedis, per ipsius Sedis patentes literas appareat: & interdictum alias latum, irritum, & inane dicitur. An vero illa decisio extendatur ad interdictum locale particulare incertum est: frequenter enim auctores censent, ibi tantum esse sermonem de interdicto generali: ideoque in particulari Ecclesia posse poni interdictum propter huiusmodi causam sine speciali licentia Pontificis. Ita Nauarrus dicto num. 168. qui citat Calderinum, & Dominicum, & Stephanum; & Syluester refert Archidiaconum: contrarium tamen tenet Covarruias. Cui sententia videntur fauere verba textus, quæ generalia sunt, præsertim si vox illa, *Locus*, in sua generalitate sumatur: tamen si recte expendantur verba textus, ibi *Locus* non ita sumitur; sed pro paruo oppido, vt Glossa etiam intellexisse videtur. Et ideo probabilius est, ibi tantum esse sermonem de interdicto generali, quia omnia verba textus in illud tantum proprie conueniunt. Vnde nec ad interdictum generale personale illum textum extendendum censerem, quauis videatur esse fere similis ratio: tamen hoc non sufficit, quando verba legis limitata sunt. Atque ita intellexit textum illum Panormitanus, in cap. Cum in partibus, de verb. signif.

Vltimo dicendum est, interdictum locale participare etiam requirere culpam grauem, & aliquo modo communem, quamuis minorem, quam interdictum generale. Hoc vltimum per se notum est, quia hoc interdictum multominus grauis poena est, quam generale. Primum vero declaratur, quia hoc interdictum est grauius ex suo genere, quam interdictum particulare personale: quia redudat in grauen plurium personarum, etiam innocentium: ergo requirit grauiorem causam. Vnde fit, nec ferri posse propter peccatum, quod mortale non fit, nec etiam propter peccatum omnino priuatum vnus personæ particularis, cum poena sit aliquo modo communis: igitur seruanda est proportio inter hanc poenam, & culpam, vt in reliquis: quod arbitrio prudentis relinquendum est.

Soluitur difficultas quædam circa præcedentes conclusiones.

10 VNA vero superest difficultas, præsertim circa tres vltimas assertiones. Quia non videtur iusta poena, quæ non solum in eos, qui peccarunt, sed etiam in innocentes redundat. Item quia ex hoc genere censuræ magna incommoda videntur sequi populo Christiano in rebus spiritualibus, quæ non videntur permittenda, nedum inferenda propter emendandum alicuius delictum: præsertim cum commune bonum præferendum sit cuiusque particulari. Magisque vrget hæc difficultas, quando hæc censura non infertur, vt recedatur à contumacia, sed simpliciter pro delicto commissio: nam poena, quæ sic imponitur, non est ad emendationem, sed ad vindictam: videtur autem non expedire, priuare aliquem spiritualibus bonis in vindictam peccati: multoque magis disproportionatū videtur priuare totam aliquam communitatem eisdem bonis in vindictam alieni peccati.

11
Responde-
tur ad diffi-
cultatem.

Respondetur: Quando interdictum fertur, vt recedatur à contumacia, esse non solum licitum, verum etiam valde expediens, dum modo ex causa legitima, & proportionata, & prudenti, ac moderato modo fiat: quia est medium efficax ad reprimendum inobedientes Ecclesie, & ad defendendam Ecclē-

fiæ auctoritatem, & potestatem. Nec refert quod aliqua incommoda sequantur, quia non sunt insubstantialia, sed accidentalia, & propter maius bonum permitti possunt: nulla enim fere est medicinalis poena, quæ non afferat aliquod detrimentum: toleratur tamen propter vtilitatem medicinæ. Nec etiam obstat, quod grauen huius poenæ interdum redundet in innocentes: tum quia satis est, quod sint partes illius communitatis, cui aliquo modo attribuitur delictum, propter quod fertur interdictum, tum maxime quia cum Ecclesia præcipue ferre soleat hanc censuram propter suam auctoritatem, & dignitatem tuendam, mirum non est, quod interdum permittat priuata incommoda, propter hoc bonum commune: quod maius est.

At vero si interdum feratur pro delicto commissio vt pura poena, nonnulla maior est difficultas: nam quod ita ferri possit, communiter affirmari videtur, vt notauimus supra disputatione 3. sectione 4. Et indicat Nauarrus cap. 27. num. 164. & 165. Quo supposito responderi potest, poenam interdicti non esse spirituales: ideoque non esse inconueniens, vt prædicto modo feratur. Ita significat Covarruias in c. Alma, part. 2. §. 1. num. 4. & probat, quia interdictum proprie animam non afficit, nec priuat communionem suffragiorum Ecclesie. Sed hæc responsio mihi non probatur: nam in primis omnis censura est spiritualis poena, vt supra ostendimus agendo de censuris in communi. Deinde manifestum videtur, illa bona, quibus hæc censura priuat, non solum esse spiritualia vtrunque, vel spiritualibus annexa, sed etiam per se multum conferre ad spirituale bonum animæ: huiusmodi enim est Sacramentorum usus, & sacrificij, aliorum diuinorum officiorum participatio: ergo interdictum & poena spiritualis, quatenus censura est, & priuans bonis pertinentibus ad spirituale salutem saltem casualiter, quatenus talis censura est. Et ideo potest aliter responderi ex Glossa in cap. Si sententia, de Sententia excommuni- Glosa. nicationis, in 6. verbo *Interdictum*, dicente, poena spirituali posse aliquem puniri pro delicto alterius. Quod confirmat ex his, quæ Gratianus late tractat, quæst. 4. & 24. quæst. 3. Et ratio reddi potest, quia tunc illa non est proprie poena eius innocentis, qui illam patitur: sed alterius, qui deliquit, qui in alio sibi coniuncto punitur, & per illum affligitur. Item quia licet bona, quibus hæc censura priuat, spiritualia sint: non tamen sunt simpliciter necessaria, & aliis modis compensari possunt.

Sed nihilominus hætenus probatum satis non est, interdictum locale, vel personale generale ferri posse iuxta usum Ecclesie, vt puram poenam delicti commissi: quia neque in iure tale interdictum latum inuenio, neque a Iudicibus Ecclesiasticis aliquando ita fertur. Hoc posterius constat ex vfu: prius vero probatum est in dicta sectione 4. Et textus quos in contrarium Nauarrus adducit, nihil probant, scilicet cap. 2. de Constitutionibus. in 6. vbi sollicitur, statuto Episcopi non ligari ignorantes: quod ad rem præsentem nihil facit. & cap. Quamquam, de Censibus, in 6. vbi quoddam interdictum ipso iure fertur; non tamen sine contumacia, & donec ab illa recedatur, vt magis patebit infra tractando de singulis interdictis: vbi etiam constabit, nunquam aliter ferri interdictum in iure. Facilius ergo, & fortasse melius responderi posset negando, hæc interdicta ferri in puram poenam, seu vindictam: nam quod id certe non expediat, ratio facta multum suadet, maxime cum id non videatur necessarium ad Ecclesie auctoritatem, & potestatem tuendam. De interdicto autem particulari personali id facilius concedi posset: quia id non redundat in damnum innocentium, & aliqui potest interdum conferre ad confusionem eius, qui ita punitur, & vt in futurum cautior fiat, sicut aliquis interdum priuatur com-

communione, aut ingressu Ecclesiæ pro aliquo tempore: vt patet in cap. i. de Sententia excommunicationis, in sexto, & ex supra tractatis disputando de excommunicatione minori, & alia addemus disputatione sequenti.

Vltimo dubitari poterat, an sententia interdicti lati sine legitima causa, atque adeo iniusta, valida sit. Sed de hac re videantur dicta de censuris in comuni: nulla enim supereff specialis difficultas

SECTIO IV.

Quæ forma seruanda sit in sententia interdicti ferenda.

DVo possunt inquiri: quid pertineat ad substantiam huius formæ; quid vero ad accidentalem solennitatem eius. Circa priorem partem videnda sunt dicta de censuris in comuni, & hic cum proportionem applicanda: nam de substantia huius formæ solum sunt verba, quibus talis censura cum sufficiente specificatione, & determinatione feratur. Nam sine verbis (sub quibus signa æquiuacientia comprehendimus) non potest humanus iudex aliquid operari: per illa vero efficiat operatur, supposita potestate, & aliis requisitis. Quia vero hæc verba practica sunt, & operatiua, & operationes sunt circa singularia: ideo necesse est, vt in talibus verbis sit significatio sufficienter determinata, tum in specie censuræ, tum in indiuidua persona, vel loco, in quem fertur: nam si in hoc maneret incerta, vel indifferens, nihil operaretur. Præter hæc autem nihil aliud, nec certa aliqua verborum forma præscripta est, vt feratur interdictum, sicut de omni censure Ecclesiastica diximus.

Quæri vero potest, an sit necessarium vt hoc verbo *Interdico*. Quidam enim ita opinantur, vt refert, & ex parte sequitur Maiolus libro 3. de Irregularit. cap. 20. numer. 10. qui nescio quam differentiam in hoc inuenit inter personale interdictum particularis personæ, & reliquæ. Sed ego nullam inuenio, quia non magis est præscripta verborum forma in interdicto generali, quam in particulari: vnde in nullo censetur esse necessarium illud formale verb. *Interdico*. Sicut in cæteris non est necessarium verbum, *Excommunico*, aut *Suspendo*: imo aliquando fertur censura interdicti per verbum, *Suspendo*, vt de interdicto ab ingressu Ecclesiæ supra diximus: Potest etiam ferri per verbum, *Separo*, *Prohibeo*, vel aliud simile dummodo ex aliis verbis adiunctis, vel ex materia subiecta, & circumstantiis satis significetur, sermonem esse de hac censura in tali modo, vel specie eius, & in tali indiuiduo. Atque eadem ratione, si interdictum feratur limitatum quoad effectus, vel tempus, in forma id exprimi necesse est: nam, si absolute feratur quantum ad hæc duo, & omnes effectus interdicti operabitur, & quantum est ex vi talis sententis, vel iuris, semper durat, donec auferatur: Quæ duo ita hic explicanda & probanda sunt, sicut similia de suspensione diximus: Et priorem partem in hac ipsa materia sæpe tetigimus: de posteriori autem dicemus infra agentes de interdicti relaxatione.

Supereff dicendum de altera parte proposita: scilicet de solennitate accidentali. In qua tria, prout in aliis fecimus, distinguimus nimirum quod antecedit: comitatur, vel subsequitur sententiam. Antecedens solennitas dici potest monitio, quæ præcedere debet, de qua sufficienter diximus tractando de censuris in comuni. Et resolutio est, quoties interdictum fertur per modum censuræ ad reprimendam contumaciam monitionem debere præcedere. Si autem aliquando feratur vt pura poena propter de-

lictum præteritum, tunc non esse necessariam monitionem. Quæ autem admonitio in priori casu accidentaliter sit, quæ vero substantialiter, eodem loco satis explicatum est. Solennitas concomitans dicitur illa, quæ in sententia ferenda seruanda est iuxta cap. i. de Sent. excomm. in 6. cuius decisio in hac etiam censura locum habet, & supra de censuris in comuni sufficienter tractata est. Et ad hanc partem reuocari possunt omnia, quæ spectant ad iudicium ordinem rite seruandum: quamuis inter ea nonnulla dici possint substantialia, quia ex eis valor sententiæ pendet: vel quia ita expressum in iure est, vel quia iurisdictio iudicis à tali circumstantia pendet, vt si sententiam ferat post legitimam appellationem interpositam. De quibus omnibus dicto loco satis dictum est. Solennitas subsequens dicitur denunciatio huius censuræ. De qua, propter dicta de censuris in comuni, in interdicto habet nonnullam difficultatem quomodo necessaria sit, vt liget, vel personam contra quam talis censura fertur, vel alias quam explicabimus commodius in fine sequentis Diput.

DISPUTATIO XXXVII.

De omnibus interdictis iure ipso latis.

RIVSQUAM de relaxatione interdicti dicamus, visum est singula interdicta quæ in iure lata inueniuntur, declarare, quoniam & disputatio hæc nonnullam connectionem habet cum præcedenti, & illa expedita (quod breuiter fieri potest) facilius omnium interdictorum relaxatio declarabitur. Exponemus ergo prius singula decreta hanc censuram imponentia, postea vero quomodo tale interdictum iure latum, ipso facto liget explicabimus.

SECTIO I.

Quæ, & quot interdicta ipso iure lata inueniantur.

Voniam hæc censura rarius in iure fertur, quam superiores, ideo non oportebit per singulos libros, seu tomos iuris discurrere: sed solum per species interdicti personalis & localis, generalis & particularis: nam in singulis inueniuntur particulares casus, in quibus per iura feruntur.

Interdicta specialia personalia.

Primum interdictum in hac specie sumitur ex cap. i. de Sent. excomm. in sexto: vbi Ecclesiasticus iudex, qui in ferendis censuris non seruat formam ibi præscriptam, per mensem vnum ab ingressu Ecclesiæ, & diuinis officiis suspenditur. In quo textu nonnulla breuiter sunt notanda. Primum est verbum illud, *Si quis iudicium huius constitutionis reuerentius violator existat*: nam iuxta illud necesse est, vt ex certa scientia, & directa voluntate, vel certe ex tanta negligentia, quæ illi moraliter æquiualeat, & non ex aliqua inaduertentia talis transgressio contingat: hoc enim requiritur, vt aliquis dicatur temerarius violator: quod in aliis censuris sæpe notauimus, & ex ibi dictis explicandum est. Secundum est, licet poena illa feratur per verbum suspendendi: tamen quatenus suspendit ab ingressu Ecclesiæ, non esse censuram suspensionis, sed interdicti: quia ex effectu, &